

Lukkarin esiopetuksen Työsuunnitelma 2021-2022

Sipoon kunta – Sibbo kommun

SIVISTYSOSASTO

10.6.2021

Jaana Kokkonen

LUKKARIN ESIKOULUN ESIOPETUKSEN TYÖSUUNNITELMA

LUKKARIN ESIKOULU

Opetuskieli: Suomi
Koulupiiri: Pohjoinen
Yhteystiedot: C-rakennus, Isokylätie 8C 04130 Sipoo 040 1914223
Lapsimäärä: 18

1. Kasvatuksen ja opetuksen arvot ja oppimiskäsitys

Esiopetus perustuu käsitykseen lapsuuden itseisarvoisesta merkityksestä. Jokainen lapsi on ainutlaatuinen ja arvokas juuri sellaisena kuin hän on. Jokaisella lapsella on oikeus tulla kuulluksi, nähdyksi, huomioon otetuksi ja ymmärretyksi yksilönä ja yhteisönsä jäsenenä. Lapsilla on oikeus oppia sekä rakentaa käsitystään itsestään ja maailmasta omien lähtökohtiensa mukaisesti.

Lapsilla on oikeus oppia leikkien ja iloita oppimastaan. Lasten aikaisemmat kokemukset ja taidot ovat osa heidän oppimisen polkuaan. Lasten erilaisuutta sekä erilaisia tapoja toimia ja oppia arvostetaan. Lasten käsityksiä ja mielipiteitä pidetään tärkeinä, ja he osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen sekä edellytystensä mukaan toiminnan suunnitteluun ja arviointiin. Lapsia rohkaistaan yhdessä tekemiseen ja yhteisöllisyyteen. Jokaisella lapsella on oikeus hyvään opetukseen. Kannustava palaute ja oikeudenmukainen kohtelu kuuluvat hyvään esiopetukseen. Lapsilla on oikeus ilmaista itseään ja ajatuksiaan, käsitellä tunteita ja ristiriitoja sekä kokeilla ja opetella uusia asioita. Esiopetus tukee lasten kykyä ymmärtää arvoja, noudattaa terveellisiä elämäntapoja sekä kehittää tunteita ja kauneudentajuaan.

Esiopetuksen henkilöstön ja huoltajien yhteistyö auttaa turvaamaan lasten hyvinvointia. Esiopetuksen henkilöstön avoin ja kunnioittava suhtautuminen erilaisiin perheisiin sekä kotien erilaisiin katsomuksiin, uskontoihin, perinteisiin ja kasvatusnäkömyksiin on rakentavan vuorovaikutuksen ja opetuksen perusta.

Esiopetuksessa noudatetaan kestävän elämäntavan periaatteita ja otetaan huomioon sen eri ulottuvuudet: sosiaalinen, kulttuurinen, taloudellinen ja ekologinen. Esiopetus toimintaympäristönä tukee lasten tasa-arvoisuutta. Siihen sisältyvät muun muassa mielipiteiden ja sukupuolten tasa-arvo. Esiopetus edistää lasten mahdollisuuksia kehittää kykyjään ja tehdä valintoja ilman sukupuolesta johtuvia ennako-odotuksia ja rajoituksia. Tasa-arvopyrkimyksiä täydentää laaja-alainen yhdenvertaisuuden periaate. Opetus on lapsia puoluepoliittisesti, uskonnollisesti ja katsomuksellisesti sitouttamaton.

Esiopetusta ei saa käyttää kaupallisen vaikuttamisen kanavana. (EOPS luku 2.3, s. 15)

Esiopetuksen opetussuunnitelman perusteet on laadittu perustuen oppimiskäsitykseen, jonka mukaan lapset omaksuvat uusia tietoja ja taitoja vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajien, eri yhteisöjen ja lähiympäristön kanssa. Oppiminen on kokonaisvaltainen tapahtuma, jossa toiminta, tunteet, aistihavainnot, keholliset kokemukset ja ajattelu yhdistyvät. Olennaista oppimisessa on lasten oma toiminta ja luottamus omiin mahdollisuuksiinsa oppijana. Lisäksi lasten tahdolla ja kehittyvällä taidolla toimia yhdessä

on merkitystä oppimiselle. Lapset oppivat esiopetuksessa leikkien, liikkuen, tutkien, erilaisia työtehtäviä tehden, itseään ilmaisten sekä taiteisiin perustuvassa toiminnassa. Myönteiset tunnekokemukset, ilo ja uutta luova toiminta edistävät oppimista ja innostavat kehittämään omaa osaamista.

Oppimisen lähtökohtana ovat kunkin lapsen aiemmat kokemukset ja hänen osaamisensa. On tärkeää, että uusilla opittavilla tiedoilla ja taidoilla on yhteys lasten arkeen ja kokemusmaailmaan. Esiopetuksen ohjatussa toiminnassa ja leikissä lapset opettelevat toimimaan yhteistyössä muiden kanssa ja asettamaan tavoitteita omalle ja yhteiselle toiminnalle. Lapsia kuunnellaan, kuullaan ja heidän kanssaan keskustellaan sekä ohjataan heitä ottamaan huomioon toiset. Näin lapsille syntyy kokemus ryhmän ja yhteisön jäsenyydestä. Tavoitteena on, että uusien tietojen ja taitojen oppiminen herättää lapsissa halun oppia lisää. (EOPS luku 2.4, s. 16)

Sipoon kunnan visio:

”Lasten ja nuorten hyvinvoinnin turvaamisella Sipoosta Suomen halutuin”

Perusteissa mainittua arvoperustaa tuetaan lisäksi Sipoon varhaiskasvatuksen arvoperustalla, jossa arvoina ovat:

- Ainutkertainen aarre
  - jokainen lapsi on tärkeä ja hänelle luodaan turvallinen ja arvostettu olo
- Aikaa ajatusten avaruudelle
  - arki rakennetaan niin, että aikuisella on aikaa kohdata lapsi, sekä ihmetellä ympäröivää maailmaa yhdessä
- Yksilönä yhteisössä
  - lapset kasvatetaan pienestä pitäen arvostamaan toisiaan
  - luodaan tietoisesti positiivista yhteishenkeä kieli- ja kulttuurirajojen yli
- Lapsen leikki lähtökohtana
  - leikki on varhaiskasvatusikäisten lasten oppimiselle merkityksellistä. Se on lasta motivoivaa ja iloa tuottavaa toimintaa, jossa lapset samalla oppivat monia taitoja ja omaksuvat tietoa. Aikuinen ymmärtää leikin itseisarvon, sekä pedagogisen merkityksen oppimisessa ja lasten kokonaisvaltaisessa hyvinvoinnissa.

Esiopetuksen arvoperustassa otetaan myös huomioon huoltajilta esiin nousseet arvot:

- oppimisen ilo
- hyvä vuorovaikutus
- positiivinen ajattelu

Kaksikielisen ja luonnonriikkaan Sipoon painopisteinä ovat kieli, liikunta ja luonto, joiden avulla lasten hyvinvointia ylläpidetään.

Lukkarin esiopetuksen visio/omat arvopainotukset

- tiimityöskentely, moniammatillisuus
- yhdessä toimimisen rikkaus
- esi- ja alkuopetuksen yhteistoiminta

a) Arvoperustan ja oppimiskäsityksen omat tarkennukset:

-uuden toimintamallin luominen esi – ja alkuopetuksen yhteistyölle
-oppilaita tuetaan rakentamaan omaa arvoperustaansa. Aikuisten ja lasten yhtenäinen arvopohdinta ja keskustelu lapsille tärkeistä asioista rakentavat luottamusta

b) Arvojemme ja oppimiskäsityksen toteuttaminen käytännössä:

- tilojen yhteiskäyttö ja uusien tilojen löytäminen / haltuunotto
- kummitoiminta , elvytetäänkö, minkälaista toimintaa?
- yhteiset tapahtumat ja teemat, muut eskarit,koulu, päiväkodit

2. Toimintakulttuuri

Toimintakulttuuri on historiallisesti ja kulttuurisesti muotoutuva tapa toimia, joka kehittyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa. Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat esiopetusta koskevat säädökset sekä opetussuunnitelman perusteissa ja paikallisissa suunnitelmissa määritellyt arvot, oppimiskäsitys sekä esiopetusta koskevat tavoitteet. Sitä muovaavat myös johtamisrakenteet ja käytännöt, henkilöstön ammattitaito sekä käytettävissä olevat tilat, välineet ja materiaalit. Toimintakulttuuri näkyy esiopetusyhteisön vuorovaikutuksessa, ilmapiirissä sekä pedagogisissa käytännöissä ja vaikuttaa aina lasten kohtaamaan esiopetuksen laatuun. Hyvä toimintakulttuuri edistää oppimista ja hyvinvointia esiopetusyhteisössä. (EOPS luku 3.1, s. 22–23)

Toimintakulttuurin kehittämistä ohjaavat periaatteet:

1. Kaikille yhteinen esiopetus
2. Oppimisen ja oivalluksen ilo
3. Lapsi osallisena ja oman elämänsä toimijana
4. Hyvinvointi ja turvallinen arki

Toimintakulttuuri ja sen kehittäminen Lukkarin esiopetuksessa

Esiopetus tapahtuu oppimisen ilon ja onnistumisen kautta. Vapaa ja ohjattu leikki on olennaista. Meille on keskeistä ja erittäin tärkeää lapsen myönteisen minäkuvan, hyvän itsetunnon tukeminen ja vahvistaminen. Lapselle tarjotaan myönteisiä oppimiskokemuksia avoimessa, kannustavassa ja turvallisessa ilmapiirissä. Häntä tuetaan, että hän oppii kestämään pettymyksiä ja vastoinkäymisiä. Lapselle osoitetaan, että hän on tärkeä ja ainutlaatuinen. Opetamme häntä ymmärtämään erilaisuutta ja tasavertaisuutta sekä toimimaan ihmisten kanssa erilaisissa tilanteissa.

a.Miten toteutamme toimintakulttuuria periaatteiden 1-4 mukaan:

- toimintaa suunnitellaan otetaan lapsen yksilökohtaiset tarpeet huomioon
- lapsen mielipiteitä kuunnellaan ja mahdollisuuksien mukaan huomioidaan
- turvataan tarvittavan kasvun- ja oppimisen tuki
- huomioimme että oppimisen keskeisiä elementtejä ovat lapsen oma osallisuus ja aktiivisuus, ongelman ratkaiseminen sekä myönteiset kokemukset

- keskeisinä ovat opettajan ja lapsen välinen sekä lasten keskinäinen vuorovaikutus ja monipuoliset opetus- ja toimintatavat
- lapselle tarjotaan runsaasti aikaa ja mahdollisuuksia leikkeihin, mielekkääseen ja innostavaan oppimiseen, mutta myös aikaa ja tilaa rauhoittua
- ohjataan tunnistamaan, ilmaisemaan ja säätämään erilaisia tunteita
- kannustetaan terveisiin elämäntapoihin

b.Kehitämme toimintakulttuuriamme:

- jokaiselle lapselle tehdään yksilöllinen oppimissuunnitelma vanhempien kanssa ja tarvittaessa mukaan kutsutaan muita yhteistyötahoja
- osa toiminnasta tapahtuu projektiluonteisesti, lapset ovat mukana suunnittelemassa projekteja
- syyslukukaudella on tarkoitus luoda avoin, turvallinen ja selkeillä rajoilla varustettu toimintaympäristö, opetellaan lasten ja aikuisten kanssa yhdessä toimimiseen
- jaetaan lapset pienryhmiin tarpeen ja toiminnan mukaan
- huomioidaan että oppimista tapahtuu ihan joka hetkellä aina toimintahetkistä lasten omiin leikkeihin.
- suunnittelemme toimintaa vuosikelloon, vuosikello tulee sisältämään tapahtumia sekä retkiä,
- huomioidaan yhteistyö alkuopetuksen kanssa, vaikka ollaankin eri rakennuksissa, sovitaan yhteistyölle yhteyshenkilöt
- liikumme monipuolisesti sisällä sekä ulkona

c.Toimintakulttuurimme vahvuudet ja kehittämisen kohteet:

- Osaava ja uudistumishaluinen henkilökunta
- vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö
- monipuolinen välineistö ja tilat
- yhteistyö koulun eri toimijoiden kanssa
- Piha-alue ja ulkoilu

d.Miten seuraamme:

- aktiivinen vuoropuhelu kaikkien toimijoiden kanssa
- säännölliset tiimipalaverit ja yhteistyöpalaverit
- jatkuva arviointi sekä työsuunnitelmaan palaaminen

e.Meidän painotuksemme:

- hyvä suunnittelu
- monipuolinen toiminta
- vanhempien kanssa tehtävä yhteistyö
- lapsilähtöinen, innostava ja oivaltava oppiminen
- positiivinen pedagogiikka
- Elämme leikissä, leikillisyyttä

3. Oppimisympäristöt ja työtavat

Oppimisympäristöillä tarkoitetaan esiopetuksessa tiloja, paikkoja, välineitä, yhteisöjä ja käytäntöjä, jotka tukevat lasten kasvua, oppimista ja vuorovaikutusta. Oppimisympäristöt muodostavat pedagogisesti monitahoisia ja joustavia kokonaisuuksia. Ne tarjoavat mahdollisuuksia leikkiin, luoviin ratkaisuihin ja asioiden monipuoliseen tarkasteluun lapsia motivoivia ja toiminnallisia työtapoja käyttäen.

Kehittämistä ohjaavat näissä perusteissa määritellyt arvoperusta, oppimiskäsitys sekä toimintakulttuurin kehittämiseksi asetetut tavoitteet. Lisäksi otetaan huomioon lasten osaaminen, heidän kiinnostuksen kohteensa ja yksilölliset tarpeensa sekä luvussa 4 kuvatut esiopetuksen toteuttamisen periaatteet. Oppimisympäristöjen tulee olla turvallisia ja terveellisiä. Ne tarjoavat myös mahdollisuuksia leikkiä ja työskennellä rauhallisissa ja kiireettömässä ilmapiirissä. Oppimisympäristöissä kiinnitetään huomiota ergonomiaan, ekologisuuteen, esteettisyyteen, esteettömyyteen ja sekä tilojen valaistukseen, sisäilman laatuun, siisteyteen ja viihtyisyyteen.

Oppimisympäristöjä kehitetään niin, että ne edistävät vuorovaikutusta ja yhteisöllistä tiedon rakentumista. Yhteisesti sovitut säännöt ja toimintatavat luovat ilmapiiriltään turvallisen ja muita kunnioittavan oppimisympäristön. Monipuoliset oppimisympäristöt tukevat lasten aktiivisuutta, terveen itsetunnon ja sosiaalisten taitojen kehittymistä sekä oppimaan oppimisen taitoja ja tasa-arvoa. Lapset osallistuvat oppimisympäristöjen rakentamiseen. Heidän ideansa ja tuotoksensa näkyvät oppimisympäristöissä. Tämä tukee lasten osallisuutta ja antaa heille onnistumisen kokemuksia sekä vahvistaa vuorovaikutusta vertaisryhmän kanssa.

Oppimisympäristöinä käytetään ulko- ja sisätiloja, lähiluontoa ja rakennettua ympäristöä. Esiopetuksessa käytetään ja sovelletaan myös tieto- ja viestintäteknologiaa tarkoituksenmukaisella tavalla. Lisäksi hyödynnetään eri yhteistyökumppaneiden, kuten kirjasto-, kulttuuri- ja liikuntatoimen tarjoamia mahdollisuuksia. Lasten omia leikkikaluja, tieto- ja viestintäteknologisia laitteita ja muita välineitä voidaan käyttää huoltajien kanssa sovitulla tavalla. Tavoitteena on, että oppimisympäristöt muodostavat lapsille kokonaisvaltaisen oppimaiseman ja kannustavat aktiiviseen, yhteisölliseen ja itsenäiseen oppimiseen. (EOPS luku 3.2, s. 23–24)

Ohjattu ja lasten omaehtoinen leikki sekä havainnolliset, lasten aktiivisuutta ja luovuutta edistävät työtavat ovat olennainen osa esiopetuksen toimintaa. Työtapojen valintaa ja käyttöä ohjaavat esiopetukselle asetetut tehtävät ja tavoitteet sekä lasten tarpeet, edellytykset ja kiinnostuksen kohteet. Monipuolisilla työtavoilla tuetaan lasten kasvua ja oppimista, heidän laaja-alaisen osaamisensa (luku 2.5) kehittymistä sekä vahvistetaan heidän sosiaalisia taitojaan.

Esiopetuksessa työtavat ovat sekä oppimisen väline että opettelun kohde - vähitellen kehittyvä taito, jota lapset tarvitsevat oppimisen polulla. Tämän vuoksi on tärkeää, että opettaja ohjaa lapsia kokeilemaan ja käyttämään erilaisia työtapoja ryhmissä, työpareina ja itsenäisesti. Lapset osallistuvat toiminnan suunnitteluun, työtapojen valintaan ja tekevät erilaisia työtehtäviä. Tämä on arjen osallisuutta, jonka tavoitteena on tukea lasten aloitteellisuuden kehittymistä ja omaa vastuunottoa. Oppimista edistää se, että lapset ovat mukana miettimässä työskentelyn tavoitteita ja he tietävät, mitä heiltä odotetaan. Tehtyjen valintojen ja työskentelyn onnistumista arvioidaan yhdessä.

Leikkiessään lapset oppivat ja hahmottavat maailmaa. Tämän vuoksi leikki eri muodoissaan on keskeistä esiopetuksessa. Kokemukselliset ja toiminnalliset työtavat tarjoavat elämyksiä ja vahvistavat lasten oppimismotivaatiota. Tavoitteena on, että lapset käyttävät kaikkia aistejaan, liikkuvat, kehittävät muistiaan ja mielikuvitustaan sekä nauttivat oivaltamisesta. Oppimisen ja yhteisöllisten toimintatapojen kehittymisen tukemiseksi esiopetuksessa käytetään esimerkiksi erilaisia pelejä. Yhdessä työskennellessä lapsia rohkaistaan kyselemään, ihmettelemään, tutkimaan, päättelämään ja ratkaisemaan ongelmia sekä toimimaan tavoitteellisesti yhteisen päämäärän suuntaisesti. Lapsille järjestetään myös mahdollisuuksia kokeilla ja toimia itsenäisesti.

Monipuolisten työtapojen käyttö edellyttää, että oppimisympäristöissä on riittävästi erilaisia leikkiin ja opetteluun soveltuvia materiaaleja, havainto- ja työvälineitä sekä mahdollisuuksia käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa. Toimivat oppimisympäristöt tarjoavat tilaisuuksia eriyttää lasten työskentelyä. Onnistumisen kokemuksilla ja kannustavalla palautteella tuetaan lasten myönteisen itsetunnon kehittymistä. Tavoitteena on, että lasten halu kokeilla ja opetella vahvistuu ja heille syntyy luottamus siihen, että he pystyvät oppimaan uutta. Työtapoja kehitetään yhteisesti henkilöstön itsearvioinnin sekä lapsilta ja huoltajilta saadun palautteen perusteella. (EOPS luku 4.1, s. 28)

Oppimisympäristöt ja työtavat sekä niiden kehittäminen Lukkarin ja Nikkilän sydämen esikoulussa

Esiopetus toimii C-rakennuksessa ja alkuopetus Lukkarin koululla. Luomme uutta oppimisympäristöä, sekä uusia työtapoja ja yhteistyömuotoja.

a) Oppimisympäristöjemme mahdollisuudet ja kehittämistarpeet:

- toimivan oppimisympäristön luominen
- lähiympäristö; metsä, leikkipuistot, kirjasto, vanhainkoti, lähipäiväkodit pihoineen, kuplahalli, jäähalli sekä lähelle tehtävät hiihtoladut

b) Työtapojemme mahdollisuudet ja kehittämistarpeet:

- toiminnassamme näkyy aloitteellisuus ja toiminnan läpinäkyvyys
- tarjotaan lapselle mahdollisuus tuoda kotoa omia, erilaisia leluja, pelejä, kirjoja samalla hyödyntäen/ ideoiden meneillään oleviin tai tuleviin projekteihin
- monipuoliset työskentelymuodot; itse-, pari- ja ryhmätyöskentely
- meidän tehtävänä on tarjota lapselle fyysisesti ja psyykkisesti turvallinen toimintaympäristö, jossa jokaisella lapsella on hyvä olla
- lapselle tarjotaan runsaasti aikaa ja mahdollisuuksia leikkeihin, mielekkääseen ja innostavaan oppimiseen, mutta myös aikaa ja tilaa rauhoittua
- toimintamme on kiireetöntä
- kehittämistarpeena yhteistyö alkuopetuksen kanssa
- kummitoiminnan kehittäminen

c) Miten seuraamme:

- hyvällä ja systemaattisella suunnittelulla
- vuosikellon aktiivinen seuranta ja päivittäminen
- säännöllisellä arvioinnilla ja reflektiolla
- ymmärrämme uuden oppimisympäristön luomisen vaatimukset ja sallimme kokeilut ja epäonnistumiset ja muokkaamme toimintaamme niiden perusteella

4. Laaja-alainen osaaminen ja opetuksen eheyttäminen

Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen, asenteiden ja tahdon muodostamaa kokonaisuutta. Osaaminen tarkoittaa myös kykyä käyttää tietoja ja taitoja tilanteen edellyttämällä tavalla. Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen alkaa varhaislapsuudessa ja jatkuu läpi elämän. Se vahvistuu vähitellen oppimisen polun aikana eri tiedon- ja taidonaloihin liittyvässä opiskelussa sekä arjen toiminnassa ja vuorovaikutuksessa. Laaja-alaisen osaamisen tarve korostuu ympäröivän maailman muuttuessa. Ihmisenä kasvaminen, opiskelu ja työn teko sekä kansalaisena toimiminen edellyttävät nyt ja tulevaisuudessa laaja-alaista, tiedonalarajat ylittävää osaamista. Laaja-alaisen osaamisen kehittämisen tehtävä otetaan huomioon kaikessa esiopetuksen toiminnassa: toimintakulttuuria ja oppimisympäristöjä kehitettäessä sekä kasvatus- ja opetustyössä. Tehtävä perustuu valtioneuvoston asetuksen periaatteelle tarkastella opetusta kokonaisuutena. Sen toteutuminen edellyttää suunnitelmallista työskentelyä ja tavoitteiden toteutumisen arviointia sekä esi- ja perusopetuksen yhteistyötä.

Laaja-alaisen osaamisen kehittyminen edistää lasten kasvua yksilöinä ja yhteisönsä jäseninä. Laaja-alaisen osaamisen osa-alueet tukevat heidän valmiuttaan suuntautua elinikäisen oppimisen polulle ja luovat pohjaa kestäväen elämäntavan omaksumiselle. Esiopetuksessa painopisteenä ovat kestäväen elämäntavan sosiaaliset ja kulttuuriset näkökulmat. Lasten laaja-alaisen osaamisen kehittymiseen vaikuttaa opeteltavia tietosisältöjä enemmän se, miten esiopetuksessa työskennellään, millaisiksi oppimisympäristöt rakennetaan sekä miten lasten oppimista ja hyvinvointia tuetaan. (EOPS luku 2.5, s. 16–19)

Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet ja niiden suunnittelun periaatteet Lukkarin esiopetuksessa

Oppimiskokonaisuuksia suunnitellaan läpi vuoden esiopetustiimissä, sekä yhdessä lasten kanssa, ottaen huomioon perheiden toiveet ja ajatukset. Suunnittelussa otetaan huomioon esiopetussuunnitelman laaja-alaisen osaamisen sisällöt sekä lasten vahvuudet, mielenkiinnonkohteet sekä tarpeet.

Laaja-alaiset oppimiskokonaisuudet meidän esikoulussamme:

a) Ajattelu ja oppiminen:

- Ajattelun ja oppimisen taidot kehittyvät vuorovaikutuksessa ja muodostavat perustan muun osaamisen kehittymiselle. Lasten ja aikuisten väliset keskustelut ovat tärkeä osa toimintaamme. Rohkaisemme ja autamme lasta kehittämään ajattelun ja oppimisen taitojaan sekä vahvistamme hänen luottamusta omaan osaamiseensa.

b) Kulttuurinen osaaminen, vuorovaikutus ja ilmaisu:

- Meidän tehtävä on tarjota lapsille mahdollisuuksia harjoitella vuorovaikutus- ja ilmaisutaitoja turvallisesti vertaisryhmän ja lähiyhteisön aikuisten kanssa.
- yhteistyöhön perustuva toimintamme luo mahdollisuuksia harjoitella käyttäytymistä eri tilanteissa ja erilaisten ihmisten kanssa.
- tapahtumat ja retket

c) Itsestä huolehtiminen ja arjen taidot:

- Ohjaamme lapsia edellytystensä mukaan huolehtimaan itsestään, toisista, omista tavaroista ja yhteisestä ympäristöstä.
- Huomioimme monipuolisen ja riittävän liikunnan merkityksen hyvinvoinnin ja oppimisen edellytyksenä

d) Monilukutaito:

- Monilukutaidolla tarkoitetaan erilaisten viestien tulkinnan ja tuottamisen taitoja. Autamme lasten monilukutaitoa kehittymään tarjoamalla heidän tarvitsemaa aikuisen mallia sekä rikasta tekstiympäristöä, lasten tuottamaa kulttuuria sekä lapsille soveltuvia kulttuuripalveluja, kuten elokuvia, leikkiloruja ja musiikkia.

e) Tieto- ja viestintäteknologinen osaaminen:

- Mediakasvatuksen, tieto- ja viestintäteknologian avulla tuemme lasten vuorovaikutustaitoja, oppimisen taitoja sekä vähitellen kehittyvää kirjoitus- ja lukutaitoa. Kokeilemalla ja tuottamalla itse lasten luovan ajattelun ja yhteistoiminnan taidot kehittyvät.

f) Osallistuminen ja vaikuttaminen:

- Otamme lapset mukaan vaikuttamaan; näin he oppivat hahmottamaan yhteisten sääntöjen, sopimusten ja luottamuksen merkitystä. Kohtaamme lapset arvostavasti, kuuntelemme heidän ajatuksiaan ja toimimme yhdessä joka vahvistaa lasten osallistumisen ja vaikuttamisen taitoja.

Yhteistyö esiopetuksen aikana ja siirtymävaiheissa sekä yhteistyökumppanit:

a) Yhteistyö esiopetuksessa:

- teemme yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen kanssa
- toimimme yhdessä alkuopetusluokkien kanssa, yhteisten teemojen, projektien ja tapahtumien kautta
- yhteistyötä kummiluokan kanssa, luodaan uudet toimintamallit, esim. erilaiset teemapäivät
- esiopetuksen esimies osallistuu oppilashuoltoryhmän kokouksiin

- Varhaiskasvatuksen-/koulun erityisopettaja tapaa esikoululapsia yksittäin ja ryhmissä sekä tekee heille tehtäväpaketin joka sisältää kartoituksia ja testejä. Koulun erityisopettaja/ varhaiskasvatuksen erityisopettaja voi myös antaa sekä erityisopetusta sitä tarvitseville lapsille yksilöllisesti tai pienryhmissä
- kuraattorin, psykologin sekä muiden erityistyöntekijöiden kanssa tehdään yhteistyötä tarvittaessa

- kirjasto- ja kulttuuripalvelut ovat käytössämme koko lukuvuoden ajan. Sipoon kirjasto tarjoaa pajoja/kirjastokäyntejä esikoululle.
- tiimipalaverit
- yhteistyön suunnittelu alkuopetuksen henkilöstön kanssa
- koulun henkilöstön kesken jaetut vastuuryhmät kokoontuvat tarvittaessa
- yhteistyö harrasteryhmien kanssa

b) Huoltajien kanssa tehtävä yhteistyö:

- toimintamme perustuu avoimeen ja luottamukselliseen yhteistyöhön vanhempien kanssa
- vanhempainiltoja järjestetään 1 kerran lukuvuonna; siinä pyritään avoimeen ja vuorovaikutukselliseen keskusteluun
- syksyllä laadimme yhdessä lapsen vanhempien kanssa lapselle henkilökohtaisen esiopetussuunnitelman, jota tarkistamme esiopetusvuoden aikana useampaan otteeseen
- uuden esiopetussuunnitelman mukaan arviointi tapahtuu Wilman kautta yhteistyössä vanhempien sekä lapsen kanssa
- vanhemmat pitävät yhteyttä henkilökuntaan Daisyn, Wilman, Teamsin, sähköpostien, tekstiviestien sekä puhelimen välityksellä
- tärkein kommunikointivälineemme on kuitenkin kasvotusten keskusteleminen; tapaamme suurimman osan vanhemmista päivittäin
- olemme myös aina tavattavissa ja valmiina kahdenkeskisiin tapaamisiin kasvotusten, sekä teamsin välityksellä
- vanhempien osallisuus, heidän odotukset ja toiveet oppimiskokonaisuuksiin liittyen, yhteistyö-taulu

c) Yhteistyö siirtymävaiheissa:

- noudatamme Sipoon kunnan esikoulujen ops 2016 päätettyä siirtymävaiherunkoa; siirtymävaihe varhaiskasvatus-esiopetus, esiopetus-alkuopetus

d) Yhteistyökumppanit:

- samat yhteistyötahot kuin koululla, lisäksi: yhteistyöpäiväkodit (5-vuotiaiden ryhmät), muut kunnan suomenkieliset esiopetusryhmät, kirjasto, seurakunta, lasten- ja nuorten terveydenpalvelut, psykologi, kuraattori, neuvolan työntekijät, puheterapeutti, toimintaterapeutti, kummioppilaat, erityisopettaja ja Lukkarin koulun työntekijät. Myös paikallisten urheiluseurojen kanssa on yhteistoimintaa.

(EOPS luku 3.3, s. 24–26)

Projektit ja hankkeet Lukkarin esiopetuksessa

Olemme mukana seuraavissa projekteissa ja hankkeissa:

- Kehittävä palaute
- Leikki
- Liikkuva koulu

5. Arviointi opetuksen ja oppimisen tukena

Arvioinnin kaksi tehtävää esiopetuksessa:

- arvioinnin avulla suunnitellaan ja kehitetään opetusta
- arvioinnilla tuetaan kunkin lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista

Arviointi on havainnoinnin, dokumentoinnin, arviointipäätelmien ja palautteen muodostama kokonaisuus, johon osallistuvat opettajien lisäksi muu esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat.

Esiopetuksen tehtävänä on edistää yhteistyössä huoltajien kanssa lasten kehitys- ja oppimisedellytyksiä. Tavoitteellisen ja lasten kehitystä tukevan opetuksen edellytyksenä on, että opettaja saa tietoa lasten aiemmista kasvuympäristöistä, kehittymisestä ja oppimisesta sekä mielenkiinnon kohteista. Keskeisiä tiedonlähteitä ovat lapsen huoltaja, aiemman varhaiskasvatuksen henkilöstö sekä lapsi itse. Esiopetuksen opettaja hyödyntää tietoja lapsen henkilökohtaisten tavoitteiden suunnittelussa yhteistyössä huoltajan ja lapsen kanssa. Suunnittelun apuna voidaan käyttää lapsikohtaista esiopetuksen oppimissuunnitelmaa.

Opettaja seuraa kunkin lapsen kehittymistä ja oppimista esiopetuksen aikana. Seurannan kohteena ovat lasten työskentely, käyttäytyminen ja heidän oppimisensa edistyminen eri tiedon- ja taidonaloilla⁵⁰. Seuranta perustuu jatkuvaan havainnointiin sekä monipuoliseen dokumentointiin. Lasten tekemät työt ja omat kokemukset ovat osa dokumentointia ja arviointia. Myös huoltajan havainnot lapsensa oppimisesta ja hyvinvoinnista ovat tärkeitä. Kootun seurantatiedon ja siitä johdettujen arviointipäätelmien pohjalta opettaja suuntaa opetusta ja oppimisympäristöjä sekä lasten mahdollisesti saamaa tukea.

Opettaja ja lasta ohjaava muu henkilöstö antavat lapsille päivittäin rohkaisevaa ja kannustavaa palautetta lasten vahvuuksista ja kehittämisalueista.

Koottua dokumentaatiota käytetään niin, että kukin lapsi voi havaita edistymistään. Tämä rakentaa lasten myönteistä käsitystä itsestään oppijana. On tärkeää, että huoltajat saavat usein palautetta lapsensa työskentelystä, käyttäytymisestä ja oppimisen edistymisestä, jotta he voivat osaltaan tukea lastaan.

Esiopetuksessa kehitetään lasten edellytyksiä itsearviointiin. Lapsia rohkaistaan kuvaamaan, mistä he esiopetuksessa pitävät, missä he ovat omasta mielestään onnistuneet ja mitä he haluaisivat opetella jatkossa. Opettaja ohjaa lapsia myös pohtimaan yhteisten tehtävien onnistumista. Lasten oppimisen polun aikana vähitellen kehittyvä itsearviointitaito on osa oppimisen taitoja.

On tärkeää, että tarpeelliset tiedot kunkin lapsen esiopetuksen aikaisesta työskentelystä sekä kasvun ja oppimisen etenemisestä ovat opettajan käytettävissä lapsen siirtyessä ensimmäiselle luokalle. Tämä varmistetaan esiopetuksen ja koulun henkilöstön sekä huoltajien ja lasten yhteistyöllä. Tietojen siirtämisessä voidaan hyödyntää esiopetuksen aikana koottuja kunkin lapsen etenemistä kuvaavia dokumentteja sekä lapselle mahdollisesti laadittua oppimissuunnitelmaa tai HOJKSia. Opetuksen järjestäjä vastaa toimivien siirtymävaiheen käytäntöjen luomisesta. Tietojen siirrossa noudatetaan voimassa olevia säännöksiä. (EOPS luku 4.2, s. 29)

Arviointikulttuurin kehittämisen tavoitteet Lukkarin koulun esiopetuksessa 2019-2020 ja niiden toteutumisen seuranta

- arvioinnin tehtävänä on suunnitella ja kehittää opetusta sekä tukea lapsen hyvinvointia, kasvua ja oppimista
- arviointiin osallistuvat opettajat esiopetuksen henkilöstö sekä lapset ja huoltajat. Tärkeää on, että saamme tietoa lapsen aiemmista kasvuympäristöistä, kehittämisestä ja oppimisesta sekä mielenkiinnon kohteista.
- opettaja seuraa lapsen työskentelyä sekä käyttäytymisen ja oppimisen edistymistä eri tiedon- ja taidonaloilla
- seuranta perustuu jatkuvaan havainnointiin sekä monipuoliseen dokumentointiin
- seurannan avulla suuntaamme opetusta sekä oppimisympäristöjä ja mahdollista tukea
- arvioinnissa tärkeää on, että huoltajat saavat usein palautetta ja lapsi voi havaita edistymisensä, teemme eskarin eteiseen dokumenttiseinän
- autamme lasta kehittämään itsearviointitaitoja, formatiivinen arviointi wilmassa
- arvioinnin jatkumo 0-2lk olisi tärkeä kehittämisen alue
- arviointi on nähtävissä ja kommentoitavissa Wilmassa
- arviointimenetelminä käytämme keskusteluja lasten ja huoltajien kanssa, teemme itsearviointilomakkeen lapsen kanssa, kehitämme pedagogisen dokumentoinnin ulottuvuuksia
- henkilökunta arvioi työtapojaan, tavoitteiden saavuttamista, toimintaa, tiimityötä sekä työyhteisön kehittymistä. Lisäksi arvioidaan prosesseja, ilmiöitä ja toimintakulttuuria ja sen muutoksia.
- työillat n. 1krt/ 2kk
- tiimiarviointia tehdään esimiehen kanssa ja kehityskeskustelut käydään vuosittain

6. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet

Esiopetus on luonteeltaan eheytettyä opetusta, joka muodostuu eri laajuisista ja eri tavoin toteutetuista oppimiskokonaisuuksista. Oppimiskokonaisuuksien toteuttamisen lähtökohtina ovat lasten kiinnostuksen kohteet sekä tässä luvussa kuvatut opetukselle asetettavat yhteiset tavoitteet (kuviokuva 1). Yhteiset tavoitteet perustuvat eri tiedon- ja taidonaloista nouseviin, esiopetuksen kannalta oleellisiin opetuksen tavoitteisiin sekä laaja-alaiselle osaamiselle asetettuihin tavoitteisiin. Yhteiset tavoitteet ovat opettajan työtä ohjaavia tavoitteita.

Oppimiskokonaisuuksina toteutetun opetuksen tavoitteena on tukea lasten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia sekä tarjota monipuolinen perusta heidän osaamisensa edistymiselle. Leikki ja muut lapsille ominaiset tavat oppia ja työskennellä ovat opetuksen ja toiminnan lähtökohtana. Oppimiskokonaisuuksien kesto ja toteutustapa vaihtelevat valitun aihepiirin, tilanteen ja lasten oppimisen etenemisen mukaan. Lapset osallistuvat oppimiskokonaisuuksien suunnitteluun ja toteutumisen arviointiin opettajan ohjauksessa. On tärkeää, että jokaisella lapsella on mahdollisuus oppia ja työskennellä omaan tahtiinsa sekä kehittää taitojaan vuorovaikutuksessa toisten lasten, opettajan ja muun henkilöstön kanssa monipuolisissa oppimisympäristöissä. Oppimiskokonaisuuksien tehtävä on tarjota lapsille uusia ja innostavia oppimiskokemuksia sekä mahdollisuuksia työskennellä kullekin lapselle sopivia oppimisen haasteita sisältävien tehtävien parissa. Opetuksessa otetaan huomioon lasten erilaiset tuen tarpeet ja annetaan lapsille riittävästi tukea heti tuen tarpeen ilmetessä. (EOPS luku 4.3, s. 30–38)

7. Opetuksen yhteiset tavoitteet ja oppimiskokonaisuudet meidän esikoulussamme:

a) Ilmaisun monet muodot:

Kehitämme lasten ilmaisua musiikillisen, kuvataiteellisen, käsitöiden sekä suullisen ja kehollisen ilmaisun perustaitoja harjoittelemalla. Rohkaistaan lapsia käyttämään ilmaisun eri muotoja.

- musiikkikasvatus osaksi arkipäivää, monipuolisuus ja aktiivisuus
- käsitöitä sekä kuvallista ilmaisua
- tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen ilmaisukasvatuksessa
- askartelu, rakentaminen, puutyöt

b) Kielen rikas maailma:

Tuemme lasten kielellisten taitojen kehitystä kokonaisvaltaisesti. Vahvistamme lasten kiinnostusta ja uteliaisuutta puhuttua kieltä sekä lukemista ja kirjoittamista kohtaan. Kielellisen tietoisuuden kehittymistä edistetään kielellä leikkien, loruillen sekä tutustuen monipuolisesti puhuttuun ja kirjoitettuun kieleen. Lasten kehittyvää luku- ja kirjoitustaitoa tuetaan leikkien ja toiminnallisten harjoitusten avulla. Opetus- ja oppimisympäristöt suunnitellaan niin, että niissä on lapsille runsaasti mahdollisuuksia havainnoida, tutkia ja kokeilla puhuttua ja kirjoitettua kieltä sekä laajentaa sanavarastoaan.

- luettavan kirjallisuuden valitseminen ajankohtaisiin aiheisiin liittyväksi
- jokapäiväinen lukuhetki
- yhteistyö kirjaston kanssa
- paikallisen teatteritarjonnan hyödyntäminen
- ekapelin käyttöönotto syksystä alkaen, iPadit, beebotit
- tieto- ja viestintätekniikan hyödyntäminen omien tekstien tuottamisessa

c) Minä ja meidän yhteisömme:

Lapsia ohjataan havainnoimaan nykyisyyttä ja heille luodaan mahdollisuuksia eläytyä menneisyyden tapahtumiin ja tilanteisiin. Lapsia rohkaistaan kysymään ja heidän pohdintoilleen ja ihmettelylle annetaan tilaa. Työtapoina korostuvat keskustelut sekä erilaiset eläytymisen mahdollistavat menetelmät.

- Sipoo -kotipaikkakuntani, tutustuminen aiheeseen monipuolisesti (luonto, historia, kieli yms.)
- otamme huomioon toiminnassamme juhlapäivät ja perinteet
- huomioidaan yhteistyö kunnan eri toimijoiden kanssa
- huomioidaan eettinen kasvatus

d) Tutkin ja toimin ympäristössäni:

Esiopetuksen tehtävänä on tukea lasten matemaattisen ajattelun kehittymistä ja kiinnostusta matematiikkaan. Tehtävänä on vahvistaa lasten luonnontuntemusta ja luontosuhdetta. Esiopetuksessa tutustutaan tutkivaan oppimiseen havainnoimalla ja tutkimalla ympäristöä sekä kokeilemalla ja päättelämällä.

- lisätään lähimetsien ja puistojen tarjoamat oppimisympäristöt, huomioidaan oppimisympäristöjen tarjoamat mahdollisuudet matemaattisen ajattelun kehittymiselle ja luontosuhteen kehittymiselle
- lajittelun, kierrätyksen ja kestävän kehityksen ottaminen arjessa huomioon, lisäämme kierrätysastioita, kierrätysmateriaalien hyödyntäminen

e) Kasvan ja kehityn:

Esiopetuksen tehtävänä on luoda pohjaa terveyttä ja hyvinvointia arvostavalle ja liikunnalliselle elämäntavalle sekä kehittää lasten terveystietoa ja turvataitoja. Lisäksi tehtävänä on edistää kestävään elämäntapaan kuuluvia ruoka-, kulutus-, ja puhtaustottumuksia. Opetus tarjoaa mahdollisuuksia lasten motoristen ja sosiaalisten taitojen kehittymiselle.

- liikunta nähdään osana arkea ja se on läsnä toiminnassa, sallitaan ja mahdollistetaan
- perinne- ja pihaleikkejä
- ohjattua ulko- sekä sisäliikuntaa
- ulkoilemme päivittäin kannustaen lapsia liikkumaan monipuolisesti. Tuemme ajatusta, että kaikenlainen liikkuminen on arvokasta
- harjoittelemme motorisia perustaitoja eri ympäristöissä
- käytämme monipuolisesti sekä säännöllisesti liikuntasalia, ulkoliikuntakenttiä, jäähallia sekä lähimetsää hyväksimme. Talvisin hyödynnämme myös viereisiä latuja ja mahdollisesti kuplahallia
- ruokailutilanteet ovat tärkeitä terveyttä edistävän syömisen ja ruokaan liittyvän osaamisen oppimisympäristöjä
- osallistumme Sipoon kunnan talvikivaa -haasteeseen
- jalkapallopäivä Sibbo Vargarnan kanssa
- susipäivä Sipoon Wolfin kanssa
- partiopäivä

8. Esiopetuksen työajat lukuvuonna 2021–2022

Tuntikehys ja Sipoo-tunnit

Esiopetus: 752 tuntia/lukuvuosi

Lukuvuoden työ- ja loma-ajat

Lukuvuoden koulupäivät yhteensä
 Syyslukukausi: 10.8.2021–21.12.2021
 Kevätlukukausi: 10.1.2021–4.6.2022 (HUOM ! Esiopetusta ei lauantaisin)
 Syysloma: 20.10.2020–22.10.2020 (3pv, vko 42)
 Talviloma: 21.2.2022–27.2.2022(vko 8)
 Lomapäivä: 14.4.2022 ja 27.5.2022

Päivittäiset työajat

9-13

Esiopetuksen ulkopuolella annettava opetus/ulkopuoliset oppimisympäristöt/ sekä poikkeava esiopetustyön järjestäminen

Retket,

Tutustumiskäynnit tulevaan kouluun

9. Lapsen kasvun ja oppimisen tuki/Oppilashuolto

Oppilashuollon tavoitteet ja toimintatavat Sipoon kunnassa

Oppilashuollon teemana on **oppilaiden osallisuuden vahvistaminen**. Opetussuunnitelman mukaan koulutyö järjestetään siten, että sen perustana on oppilaiden osallisuus ja kuulluksi tuleminen, niin oman oppimisen kuin koko koulun toiminnan suhteen. Osallisuuden tulee näkyä myös opetuksessa, esim. työtapojen valinnassa. Osallisuus vahvistaa yhteisöllisyyttä koulussa ja luokassa.

Oma oppiminen. Oppilaiden osallistuminen oman koulutyönsä suunnitteluun on luonteva tapa vahvistaa osallisuutta. Oppimiskokonaisuuksien suunnittelussa oppilaat ovat mukana asettamassa tavoitteita omalle oppimiselleen sekä suunnittelemassa sisältöä ja työtapoja.

Oppilaan **arvioinnin** tehtävänä on ohjata ja kannustaa opiskelua sekä kehittää oppilaan edellytyksiä itsearviointiin. Oppilaan oppimista, työskentelyä ja käyttäytymistä arvioidaan monipuolisesti. Oppilaita tuetaan oman oppimisprosessin ymmärtämisessä sekä oman edistymisen näkyväksi tekemisessä. Oppilaita ohjataan havainnoimaan omaa ja yhteistä työskentelyä ja antamaan rakentavaa palautetta toisilleen ja opettajille. Koululla tulee olla sen oppilaista muodostuva **oppilaskunta**. Oppilaskunnan tehtävänä on edistää oppilaiden yhteistoimintaa, vaikutusmahdollisuuksia ja osallistumista. Se innostaa oppilaita esittämään näkemyksiään, toimimaan ja vaikuttamaan omiin ja yhteisiin asioihin. Oppilaskunta sekä koulun ja kunnan muut osallisuutta tukevat rakenteet ja toimintatavat tarjoavat tilaisuuksia harjoitella demokratiataitoja käytännössä.

Esiopetus kuuluu koulun erityisopetuksen ja oppilashuollon piiriin esiopetuspaikasta riippumatta. Koulun [oppilashuoltoryhmä toimii myös esiopetusikäisten oppilashuoltoryhmänä](#). Oppilashuoltoryhmä voi tarpeen mukaan vanhempien luvalla ottaa käsittelyyn yksittäisen esiopetusikäisen lapsen asian. Päiväkodin johtaja osallistuu kokouksiin pyydettyinä mahdollisuuksien mukaan.

Lukkarin esiopetus/Lukkarin koulun oppilashuoltosuunnitelma

Lukkarin koulussa oppilashuolto on kaikkien kouluyhteisössämme työskentelevien ja oppilashuoltopalveluista vastaavien työntekijöiden tehtävä. Oppilashuoltoa toteutetaan yhteistyössä oppilaan ja hänen huoltajansa kanssa. Tarvittaessa yhteistyötä tehdään myös muiden toimijoiden kanssa. Oppilashuolto jakautuu yhteisölliseen ja yksilökohtaiseen oppilashuoltoon.

- *Yhteisöllinen oppilashuolto;*

Oppilashuolto on tärkeä osa koulumme toimintakulttuuria. Yhteisöllisessä oppilashuollossa kehitetään, seurataan ja arvioidaan kouluyhteisön ja oppilasryhmien

hyvinvointia. Lisäksi huolehditaan myös kouluympäristön turvallisuudesta, terveellisyydestä ja esteettömyydestä.

- *Yksilökohtainen oppilashuolto;*

Tämä tarkoittaa oppilaalle annettavia kouluterveydenhuollon palveluja, oppilashuollon psykologi- ja kuraattoripalveluja sekä yksitällstä oppilasta koskevaa monialaista oppilashuoltoa. Yksilökohtainen oppilashuolto perustuu aina oppilaan sekä tarpeen niin vaatiessa huoltajan suostumukseen. Oppilashuoltotyössä noudatetaan tietojen luovuttamista ja salassapito koskevia säännöksiä.

10. Lukkarin koulun esiopetuksen henkilökunta ja lapsimäärä lukuvuonna 2021–2022

Jaana Kokkonen, varhaiskasvatuksen opettaja
Marjo Leväharju, varhaiskasvatuksen opettaja
Henna Sotaniemi, varhaiskasvatuksen lastenhoitaja
Arja Pelkonen, ryhmävustaja , Sipoonjoen ja Lukkarin esiopetus

Sisällys

Lukkarin esiopetus

1. KASVATUKSEN JA OPETUKSEN ARVOT JA OPPIMISKÄSITYS¹

”LASTEN JA NUORTEN HYVINVOINNIN TURVAAMISELLA SIPOOSTA SUOMEN HALUTUIN”²

[ESIKOULUN NIMI] VISIO/OMAT ARVOPAINOTUKSET³

2. TOIMINTAKULTTUURI⁴

TOIMINTAKULTTUURI JA SEN KEHITTÄMINEN [ESIKOULUN NIMI]:SSA⁴

3. OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT⁴

OPPIMISYMPÄRISTÖT JA TYÖTAVAT SEKÄ NIIDEN KEHITTÄMINEN [ESIKOULUN NIMI]:SSA⁷

4. LAAJA-ALAINEN OSAAMINEN JA OPETUKSEN EHEYTTÄMINEN⁷

LAAJA-ALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET JA NIIDEN SUUNNITTELUN PERIAATTEET [ESIKOULUN NIMI]:SSA⁸

LAAJA-ALAISET OPPIMISKOKONAISUUDET MEIDÄN ESIKOULUSSAMME:8

YHTEISTYÖ ESIOPETUKSEN AIKANA JA SIIRTYMÄVAIHEISSA SEKÄ YHTEISTYÖKUMPPANIT:8

B) HUOLTAJIEN KANSSA TEHTÄVÄ YHTEISTYÖ:8

C) YHTEISTYÖ SIIRTYMÄVAIHEISSA:8

D) YHTEISTYÖKUMPPANIT:8

PROJEKTIT JA HANKKEET [ESIKOULUN NIMI]:SSA9

5. ARVIOINTI OPETUKSEN JA OPPIMISEN TUKENA9

[ARVIOINNIN TARKEMMAT PERIAATTEET EOPSISSA, TÄHÄN LINKKI]10

ARVIOINTIKULTTUURIN KEHITTÄMISEN TAVOITTEET [ESIKOULUN NIMI]:SSA LUKUVUONNA 2019-2020 JA NIIDEN TOTEUTUMISEN SEURANTA10

6. OPETUKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA OPPIMISKOKONAISUUDET10

7. OPETUKSEN YHTEISET TAVOITTEET JA OPPIMISKOKONAISUUDET MEIDÄN ESIKOULUSSAMME:11

8. ESIKOULUN TYÖAJAT LUKUVUONNA 2019–202012

TUNTIKEHYS JA SIPOO–TUNNIT12

LUKUVUODEN TYÖ- JA LOMA-AJAT12

PÄIVITTÄISET TYÖAJAT12

ESIKOULUN ULKOPUOLELLA ANNETTAVA OPETUS/ULKOPUOLISET OPPIMISYMPÄRISTÖT/ SEKÄ POIKKEAVA ESIKOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN12

ERITYISET OPETUSTILANTEET, ESI- JA ALKUOPETUKSEN YHTEISTYÖ, OPPIMISTA JA HYVINVOINTIA

EDISTÄVÄ ESIKOULUTYÖN JÄRJESTÄMINEN, MUU ESIKOULUPÄIVÄN JÄRJESTÄMINEN13

AAMU- JA ILTAPÄIVÄTOIMINTA (SALPAR/GUMBO)13

KERHOTOIMINTA13

9. LAPSEN KASVUN JA OPPIMISEN TUKI/OPPILASHUOLTO13

OPPILASHUOLLON TAVOITTEET JA TOIMINTATAVAT SIPOON KUNNASSA13

[ESIKOULUN/KOULUN NIMI]:N OPPILASHUOLTOSUUNNITELMA13

10. [ESIKOULUN NIMI] HENKILÖKUNTA JA LAPSIMÄÄRÄ LUKUVUONNA 2019–202013

OBJ: